

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 583/2024-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., Laurinská 4, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/124/2022 z 28. mája 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 25. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Navrhuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom. Podaním doručeným ústavnému súdu 4. októbra 2024 sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd v zmysle § 130 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nariadil dočasné opatrenie a súdnej exekútorke JUDr. Zuzane Vicenovej uložil, aby sa vo veci vedenej pod sp. zn. 348EX/524/21 (vedenej Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 33Ek/3022/2021) zdržala výkonu exekúcie predajom nehnuteľností zapísaných [REDACTED]

[REDACTED], a to až do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. 58C/214/2012 sa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) domáhal proti sťažovateľke zaplata 100 000 eur s príslušenstvom. Svoj nárok odôvodnil tým, že so sťažovateľkou ako kupujúcou uzatvoril 11. januára 2012 kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol predaj nehnuteľností v jeho vlastníctve. Toho istého dňa uzavreli sporové strany dodatok č. 1 ku kúpnej zmluve. Podľa čl. I bodu 5 kúpnej zmluvy v znení dodatku č. 1 sa sťažovateľka zaviazala zaplatiť žalobcovi 100 000 eur do 30. marca 2012, avšak napriek opakovaným výzvam si túto povinnosť nesplnila.

3. Rozsudkom č. k. 58C/214/2012-270 z 2. októbra 2018 okresný súd žalobe vyhovel a sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 100 000 eur spolu s príslušenstvom a nahradiť mu trovy konania v rozsahu 100 %.

4. Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 16Co/60/2019-313 z 25. mája 2021 potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a úspešnému žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

5. Proti predmetnému rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľky ako neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP.

6.1. K namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd konštatoval, že odvolací súd sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami sťažovateľky a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení rozsudku dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal.

6.2. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP najvyšší súd uviedol, že sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, v dovolaní vymedzila právnu otázku, ktorá podľa jej názoru nebola ešte v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu riešená, v nasledujúcom znení „*Ako nazerať na skutočnosť, že žalobca vrátil žalovanej časť kúpnej ceny vo výške 160 000 eur*“. Z takto naformulovanej otázky nie je podľa dovolacieho súdu zrejmý právny problém, ktorý by mal byť predmetom dovolacieho prieskumu. Sťažovateľka teda nevymedzila dôvod prípustnosti dovolania zákonom predpokladaným spôsobom. Na uvedený záver nemohla mať vzhľadom na koncentráciu dovolacieho konania vplyv ani doplnená argumentácia sťažovateľky doručená dovolaciemu súdu až 7. decembra 2022, pretože bola podaná po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti atakujúcej napadnuté uznesenie najvyššieho súdu namieta, že konajúce súdy sa nesprávne vysporiadali s otázkou určitosti dodatku ku kúpnej zmluve, ktorý je podľa jej názoru z dôvodu neurčitosti neplatný. Medzi stranami sporu pritom nebolo sporné (a nespochybnil to ani jeden z konajúcich súdov), že sťažovateľka zaplatila žalobcovi celkom 260 000 eur, pričom podľa čl. I ods. 3 kúpnej zmluvy bola kúpna cena dohodnutá práve v tejto

sume. Napriek tomu okresný súd zaviazal sťažovateľku, aby nad rámec toho ešte zaplatila žalobcovi 100 000 eur podľa čl. 1 ods. 3 dodatku. Poukazuje na podľa jej názoru zmätočnú odpoveď odvolacieho súdu k výhrade týkajúcej sa neurčitosti dodatku ku kúpnej zmluve. Vytýka odvolaciemu súdu, že sa vyhol zodpovedaniu toho, akú sumu predstavovala dohodnutá kúpna cena. Napriek tomu, že na uvedený nedostatok odôvodnenia odvolacieho rozsudku výslovne poukázala v dovolaní, dovolací súd na uvedenú výhradu reagoval iba všeobecným konštatovaním. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je podľa sťažovateľky v tejto časti paušalizované a neposkytuje náležité odpovede na jej podstatné dovolacie námietky.

8. Sťažovateľka nesúhlasí ani s tým, ako sa dovolací súd vysporiadal s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci. V bodoch 12 až 15 dovolania totiž jednoznačne argumentovala, že splnenie dlhu je v Občianskom zákonníku upravené kogentne, pričom splnením záväzkový právny vzťah zanikne a nemožno ho už obnoviť. Uznala, že právnou otázkou mohla formulovať lepšie, avšak v podaní zo 6. decembra 2022, ktorým sa domáhala odkladu vykonateľnosti odvolacieho rozsudku, ju špecifikovala tak, či je možné dohodou zmluvných strán obnoviť záväzok, ktorý už raz zanikol. Najvyššiemu súdu teda musel byť zrejmý právny problém, ktorý by mal byť predmetom dovolacieho prieskumu, no napriek tomu k meritórnemu posúdeniu veci nepristúpil. Je pritom irelevantné, že sťažovateľka túto verziu dovolacej otázky vymedzila až po uplynutí lehoty na podanie dovolania, pretože najvyšší súd by si toto určite vedel (a aj mal) vyabstrahovať z jej dovolacej argumentácie, ak by sa skutočne snažil sťažovateľke porozumieť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstata výhrad sťažovateľky formulovaných v ústavnej sťažnosti je založená na tvrdení, že najvyšší súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil a napriek dostatočne vymedzenej právnej otázke nepristúpil k meritórnemu posúdeniu veci, ale nesprávne dovolanie odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. f) CSP.

10. Ústavný súd sa preto s prihliadnutím na svoje postavenie ochrancu ústavnosti zameral pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti na posúdenie, či rozhodnutie o dovolaní sťažovateľky zo strany najvyššieho súdu nevybočilo z mantinelov ústavne konformného posúdenia jeho vlastnej právomoci.

11. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že si plne uvedomuje úlohu najvyššieho súdu v civilnom procese, ktorý rozhoduje ako dovolací súd v už právoplatne skončenom spore. Rešpektuje aj jeho vlastnú diskreciu vo vzťahu k posudzovaniu prípustnosti a dôvodnosti dovolania, čo však nevyklučuje, aby ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti následne preskúmal, či právomoc najvyššieho súdu bola realizovaná ústavne konformným spôsobom. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom jeho kontroly iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

12. Po dôkladnom preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia, ako aj predloženého dovolania sťažovateľky však pochybenie ústavnoprávnej intenzity nezistil.

13. Prvá sťažostná námietka spočíva v tvrdení, že napadnuté uznesenie „trpí“ ústavnoprávnym deficitom spočívajúcim v tom, že najvyšší súd v súvislosti s namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP len všeobecne reagoval na výhrady sťažovateľky týkajúce sa absencie náležitého odôvodnenia odvolacieho rozsudku, pokiaľ ide o neplatnosť dodatku ku kúpnej zmluve.

14. Z relevantnej časti napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd po poskytnutí viacerých teoretických východísk konštatoval, že namietanú vadu zmätočnosti neidentifikoval, pretože odvolací súd sa dostatočne zaoberal tvrdenou neplatnosťou dodatku ku kúpnej zmluve. V tejto súvislosti odkázal na príslušné časti odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorý uviedol, že obsahom zhodne prejavenej vôle zmluvných strán bolo, aby kúpna cena bola zaplatená vo výške a spôsobom dohodnutým v dodatku č. 1. Rovnako ani súd prvej inštancie nedospel k záveru o neplatnosti dodatku č. 1 a ani v priebehu konania nevyšla táto vada najavo, pritom to bola práve sťažovateľka, ktorá iniciovala zmenu pôvodne dohodnutého spôsobu zaplatenia kúpnej ceny. Žalobcu totiž v dodatku č. 1 požiadala o vrátenie už zaplatenej kúpnej ceny vo výške 160 000 eur, ktorý jej preto uvedenú sumu vrátil. Právnym dôvodom vrátenia sumy 160 000 eur sťažovateľke bola práve vzájomná dohoda zmluvných strán vyplývajúca z obsahu čl. 1 bodu 2 dodatku č. 1 ku kúpnej zmluve. Namietaná vada neurčitosti dodatku č. 1 k zmluve nebola preukázaná, pričom odvolací súd si neosvojil argumentáciu sťažovateľky o vzniku nového záväzku. Na základe uvedeného preto najvyšší súd dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu (nadväzujúci na rozsudok okresného súdu) sa vysporiadava so všetkými podstatnými odvolacími námietkami sťažovateľky a spĺňa náležitosti vyžadované § 393 CSP (body 29 a 30 namietaného rozhodnutia).

15. Ústavný súd považuje odôvodnenie napadnutého rozhodnutia vo vzťahu k uplatnenému dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za ústavne akceptovateľné, keďže sťažovateľka dostala od odvolacieho súdu odpovede na tie argumenty, ktoré boli pre predmetnú právnu vec podstatné a najzásadnejšie. Ak preto najvyšší súd, odkazujúc na relevantné časti odôvodnenia odvolacieho rozsudku, konštatoval, že tento spĺňa požiadavku presvedčivosti a dostatočnosti, ústavný súd mu nemá z ústavného hľadiska čo vytknúť. Iba skutočnosť, že sťažovateľka má na kvalitu odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu odlišný názor, resp. že výsledok konania nezodpovedá jej predstavám, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jej práva na spravodlivé súdne konanie.

16. Sťažovateľka ďalej vytýka dovolaciemu súdu, že hoci bolo možné sformulovanú právnu otázku podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP vyabstrahovať z jej dovolacej argumentácie, najvyšší súd dovolanie odmietol aj v tejto časti z dôvodu, že dovolacia otázka zadaná v znení „*Ako nazeráť na skutočnosť, že žalobca vrátil žalovanej časť kúpnej ceny vo výške 160 000 eur*“ nebola vymedzená spôsobom zodpovedajúcim § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 CSP.

17. V tomto smere je potrebné uviesť, že aj keď súčasná judikatúra ústavného súdu uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov a stavia sa proti ich prehnanému formálnemu posudzovaniu zo strany najvyššieho súdu (I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 291/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, „aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť...“.

Sťažovateľ, resp. jeho advokát „*preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho právneho posúdenia spornej právnej otázky*“. V opačnom prípade advokát vystaví svojho klienta možnosti odmietnutia dovolania podľa § 447 písm. f) CSP (I. ÚS 115/2020). Inými slovami, určité požiadavky na formuláciu dovolacích dôvodov musia byť splnené, inak by inštitút dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku stratil svoj zmysel, ktorým je zjednocovanie judikatúry všeobecných súdov a odstraňovanie zásadných väd konania, pre ktoré je nutné zasiahnuť do právoplatných rozhodnutí. Iba nesúhlas a kritika záverov všeobecných súdov bez relevantného zdôvodnenia nemôžu zakladať dôvodnosť revízie právoplatných rozhodnutí súdov nižších inštancií v rámci dovolacieho konania, ako aj konania o ústavnej sťažnosti (IV. ÚS 587/2020). Uvedené parametre však v dovolaní sťažovateľky podľa názoru najvyššieho súdu naplnené neboli.

18. Závery najvyššieho súdu nenesú ani v tejto časti podľa názoru ústavného súdu znaky arbitrárnosti či extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Skutočnosť, že dovolacia otázka nebola vymedzená celkom jednoznačne a zrozumiteľne, pritom v ústavnej sťažnosti uznala aj sama sťažovateľka, ktorá sa tento nedostatok snažila reparaovať v návrhu na odklad vykonateľnosti podľa § 444 CSP zo 6. decembra 2022, keď ako dosiaľ nevyriešenú označila otázku, „*či je možné dohodou zmluvných strán obnoviť záväzok, ktorý už raz zanikol*“. Dovolací súd však tento spôsob úpravy, resp. špecifikácie právnej otázky nepovažoval s ohľadom na prísnu koncentráciu dovolacieho konania (§ 434 CSP) za prípustný, keďže predmetné podanie mu bolo doručené až po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania (bod 36 napadnutého uznesenia).

19. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že najvyšší súd v dôvodoch napadnutého uznesenia zodpovedal všetky východiskové námietky sťažovateľky uplatnené v jej dovolaní ústavne akceptovateľným spôsobom, pričom jeho odôvodnenie nemožno považovať za svojvoľné ani za zjavne neodôvodnené a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných procesnoprávných a hmotnoprávných noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Z tohto dôvodu preto podľa názoru ústavného súdu dovolací súd nemohol neprípustným spôsobom zasiahnuť do základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny ani do jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky formulovanými v petite jej ústavnej sťažnosti, ako aj jej návrhom na vydanie dočasného opatrenia, keďže pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy iba vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. novembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu